

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Podstawy edukacji polonistycznej
Wydział	Wydział Nauk Społecznych i Filologii
Kierunek	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia niestacjonarne
Grupa zajęć	Język polski (standard kształcenia: Nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej)
Liczba punktów ECTS	7
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	60 godz.
Cykl dydaktyczny	2024/2025 zimowy
Semestr studiów	3
Rok studiów	2
Profil kształcenia	praktyczny
Rok realizacji	2025/2026
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	mgr Katarzyna Skoczylas (e-mail: kskoczylas@afm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Ćwiczenia	Konwersatoria	ECTS
3	30 godz.	30 godz.	7

2. Cele przedmiotu

C1	Zdobycie niezbędnej wiedzy z zakresu edukacji polonistycznej i rozwijanie umiejętności pozwalających na sprawne posługiwanie się językiem ojczystym w mowie i piśmie. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i świadomości potrzeby i samokształcenia.
----	---

3. Wymagania wstępne

Brak.

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Sprawne posługiwanie się językiem w komunikacji z uczniem. Opanowanie podstawowego zasobu wiedzy o języku z myślą o edukacji językowej dzieci.	EUK7_W4, EUK7_W11, EUK7_W12
U1	Umiejętności: Umiejętnie analizuje i interpretuje klasyczną i współczesną literaturę dla dzieci. Stosownie wykorzystuje język w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Świadomie wykorzystuje działania językowe i jest za nie odpowiedzialny. Tworzy teksty o wyższym stopniu złożoności.	EUK7_U4, EUK7_U6, EUK7_U7, EUK7_U9, EUK7_U10, EUK7_U14, EUK7_U17
K1	Kompetencje społeczne: Stosownie wykorzystuje język w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Student/Studentka potrafi pracować w grupie, czuje się odpowiedzialna/y za swój rozwój.	EUK7_KS1, EUK7_KS2, EUK7_KS3, EUK7_KS4, EUK7_KS5

5. Treści programowe

Ćwiczenia (30 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 3)
Cw1	Czasownik: podstawowe wiadomości. Odmiana przez liczby, osoby, czasy, tryby, strony, czasem rodzaje. Podział czasowników ze względu na znaczenie, na kategorię osoby, czasu. Rodzaj czasownika. Strona czasownika. Tryb czasownika. Czasowniki posiłkowe. Formy czasownika. Bezosobowe formy czasownika. Końcówki osobowe. Zasady pisowni partykuły "by" z czasownikami. Akcent różnych form czasowników. Zasady pisowni partykuły przeczącej z czasownikami. Czasownik w zdaniu. Osobliwości w odmianie czasowników.
Cw2	Rzeczownik - podstawowe informacje. Odmiana przez liczby, przypadki. Podział rzeczowników. Rodzaj rzeczownika. Temat fleksyjny i końcówka fleksyjna. Końcówka mianownika liczby pojedynczej. Deklinacja rzeczownika. Osobliwości w odmianie rzeczowników. Zasady pisowni partykuły przeczącej z rzeczownikami. Zasady pisowni wielką i małą literą.
Cw3	Przymiotnik - wstępne informacje. Odmiana przymiotnika przez liczby, rodzaje, przypadki. Stopniowanie przymiotników. Pisownia przymiotników złożonych. Przymiotnik w zdaniu. Zasady pisowni partykuły przeczącej z przymiotnikami.
Cw4	Zaimek - informacje wstępne. Podział zaimków. Odmiana zaimków. Osobliwości w odmianie zaimków. Odmiana zaimków osobowych. Odmiana on, ona, ono. Funkcja zaimka w zdaniu. Zapis ortograficzny partykuły "nie" z zaimkami, "by" po zaimkach oraz inne osobliwości ortograficzne.
Cw5	Liczebnik - wstępne informacje. Podział liczebników ze względu na znaczenie. Budowa liczebników. Odmiana liczebników. Liczebniki odmieniające się i nieodmieniające się. Przykłady odmiany liczebników głównych. Liczebniki zbiorowe. Osobliwości w odmianie. Poprawność zapisu dat i liczebników porządkowych.
Cw6	Nieodmienne części mowy. Przysłówek: podział, budowa, zapis ortograficzny, pełniona w zdaniu funkcja. Przyimek, wyrażenie przyimkowe: budowa i pełnione w zdaniu funkcje. Spójnik: budowa oraz zależności zdań lub wyrazów łączonych przez spójniki. Zapis partykuły "by" ze spójnikami. Partykuła i jej funkcje w zdaniu. Zapis ortograficzny partykuły "nie" i "że" oraz "li". Zaimek przysłówny. Wykrzyknik i jego budowa, funkcje i emocje.
Cw7	Składnia. Wypowiedzenie. Podział wypowiedzi. Związki składniowe. Związki wyrazów w zdaniu: związek zgody, związek rzędu, związek przynależności. Równoważnik zdania. Imiesłowowy równoważnik zdania. Wykrzyknienie. Zawiadomienie. Zdanie. Zdanie pojedyncze i klasyfikacja tych zdań. Związki składniowe między wyrazami w zdaniu. Części zdania: podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okolicznik, przydawka. Wyrazy poza związkami w zdaniu. Analiza składniowa zdania pojedynczego. Technika sporządzania wykresu zdań pojedynczych. Zdania złożone. Zdania złożone współrzędnie, zdania złożone podrzędnie. Analiza zdania złożonego.
Cw8	Formy pisemne - redagowanie wybranych tekstów. Wzory tekstów użytkowych. Zaproszenie. Ogłoszenie. Życzenia. Pozdrowienia. List. E-mail. Instrukcja. Kompozycja i redakcja wypowiedzi pisemnych. Opis osoby. Opis zwierzęcia. Opis miejsca. Opis krajobrazu. Opis przedmiotu. Opis sytuacji. Charakterystyka bohatera literackiego. Rozprawka (tekst argumentacyjny) w oparciu o klasyczną i współczesną literaturę dla dzieci.

Konwersatoria (30 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 3)
-----	---------------------------------

Kon1	Charakterystyka współczesnego języka polskiego. Fleksja i podstawowe kategorie fleksyjne. Deklinacja. Koniugacja. Budowa fleksyjna wyrazów. Odmienne i nieodmienne części mowy. Szczegółowa charakterystyka czasownika, rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, zaimka.
Kon2	Składnia. Rodzaje wypowiedzi; zdanie i równoważnik zdania, Wyrazy a części zdania. Zespoły składniowe w zdaniu pojedynczym. Zależności między wyrazami. Związki wyrazów w zdaniu. Podmiot i sposoby jego wyrażania. Orzeczenie złożone imienne i czasownikowe. Przydawka w zdaniu i jej funkcja. Dopelnienie i sposoby jego wyrażania. Funkcje okolicznika w zdaniu. Zdania pojedyncze. Typy zdań złożonych. Zdania złożone współrzędnie i podrzędnie.
Kon3	Zasady pisowni. Podstawowe zasady pisowni polskiej. Wielkie i małe litery. Pisownia łączna i rozdzielna. Użycie łącznika. Dzielenie wyrazów. Pisownia skrótów i skrótowców. Pisownia nazw własnych. Ogólna charakterystyka polskiej interpunkcji. Znaki interpunkcyjne.
Kon4	Kanon literatury dziecięcej z uwzględnieniem literatury współczesnej.
Kon5	Język jako system znaków. Rodzaje znaków. Akt komunikacji. Komunikacja językowa i pozajęzykowa. Szum komunikacyjny i informacyjny. Mowa ciała. Warunki skutecznej komunikacji. Informacja a opinia. Etyka słowa. Etykieta językowa. Współczesne zmiany modelu komunikacji językowej. Wpływ nowego modelu komunikacji na język. Netykieta.
Kon6	Słowotwórstwo. Rodzina wyrazów. Wyrazy podstawowe i pochodne. Podział słowotwórczy wyrazu pochodnego. Formant. Analiza słowotwórcza wyrazu. Kategoria słowotwórcza. Typ słowotwórczy. Wyrazy słowotwórczo niepodzielne i podzielne. Oboczności fonetyczne w podstawach słowotwórczych. Budowa słowotwórcza czasowników, rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków, przysłówków.
Kon7	Kompozycja i redakcja wypowiedzi pisemnych. Kompozycja trójdzielna wypowiedzi. Plan twórczy. Kompozycyjne części tekstu: tytuł, podtytuł. motto, dedykacja, Formy wypowiedzi pisemnej. Opis, notatka, charakterystyka, opowiadanie, recenzja, dziennik, pamiętnik, notatka kronikarska, tekst argumentacyjny (rozprawka). Użytkowe formy wypowiedzi pisemnej w nauczaniu wczesnoszkolnym. Zaproszenie, pozdrowienia, życzenia, instrukcja, reklama, ogłoszenie.
Kon8	Fonetyka. Narządy mowy. Mowa i jej elementy. Rodzaje głosek. Klasyfikacja samogłosek. Klasyfikacja spółgłosek. Litera. Zapis głosek za pomocą liter, Oznaczenie miękkości w piśmie. Najważniejsze rodzaje uproszczeń spółgłoskowych. Upodobnienia głosek. Sylaba. Rodzaje sylab. Zasady dzielenia wyrazów na sylaby. Akcent. Sposoby akcentowania, Zasady akcentowania wyrazów w języku polskim. Intonacja

6. Metody dydaktyczne

Ćwiczenia	
M2	Analiza tekstów
M18	Rozwiązywanie zadań
M20	Uczenie się w oparciu o problem
M23	Zajęcia praktyczne
Konwersatoria	
M2	Analiza tekstów
M6	Dyskusja
M17	Prezentacja multimedialna
M20	Wykłady
M20	Uczenie się w oparciu o problem

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Ćwiczenia	30 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Konwersatoria	30 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
	115 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	175 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	7 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Pozytywna ocena z pracy pisemnej podejmującej różnorodne problemy, w której Student interpretuje różnorodne teksty i w sposób przemyślany argumentuje własne zdanie, zachowuje jednocześnie umiejętność wyrażania myśli w poprawnej formie językowej, stylistycznej, ortograficznej i interpunkcyjnej oraz z testu sprawdzającego elementarną wiedzę z nauki o języku. Obecność na zajęciach minimum 80%. Aktywny udział w zajęciach.

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	91- 100% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie prac pisemnych - zgodność z poleceniem, spójność i logika wypowiedzi, zakres oraz poprawność środków językowych. Poprawność stylistyczna, językowa, ortograficzna. Aktywny udział w zajęciach. 95% obecności na zajęciach.
Na ocenę 4,5:	81- 90% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie prac pisemnych- zgodność z poleceniem, spójność i logika wypowiedzi, zakres oraz poprawność środków językowych. Poprawność stylistyczna, językowa, ortograficzna. Aktywność na zajęciach. 90% obecności na zajęciach.
Na ocenę 4:	71- 80% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie prac pisemnych- zgodność z poleceniem, spójność i logika wypowiedzi, zakres oraz poprawność środków językowych. Poprawność stylistyczna, językowa, ortograficzna. Aktywność na zajęciach. 85% obecności na zajęciach.
Na ocenę 3,5:	61- 70% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie prac pisemnych - zgodność z poleceniem, spójność i logika wypowiedzi, zakres oraz poprawność środków językowych. Poprawność stylistyczna, językowa, ortograficzna. Aktywność na zajęciach. 80% obecności na zajęciach.
Na ocenę 3:	51 -60% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie prac pisemnych - zgodność z poleceniem, spójność i logika wypowiedzi, zakres oraz poprawność środków językowych. Poprawność stylistyczna, językowa, ortograficzna. Obecność na zajęciach.

Konwersatoria	
Na ocenę 5:	91- 100% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie pracy pisemnej. Aktywny udział w zajęciach. 80% obecności na zajęciach.
Na ocenę 4,5:	81- 90% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie pracy pisemnej. Aktywny udział w zajęciach. 80% obecności na zajęciach.
Na ocenę 4:	71- 80% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie pracy pisemnej. Aktywny udział w zajęciach. 80% obecności na zajęciach.
Na ocenę 3,5:	61- 70% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie pracy pisemnej. 80% obecności na zajęciach.
Na ocenę 3:	51 -60% z testu wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych. Poprawne wykonanie pracy pisemnej. Obecność na zajęciach.

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Wilczek A., Język i komunikacja, Warszawa 2020.
Czelakowska D., Metodyka edukacji polonistycznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym, Kraków 2019.
Jadacka H., Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia, Warszawa 2013.
Klemensiewicz Z., Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego, Warszawa 1962.
Bańko M., Wykłady z polskiej fleksji, Warszawa 2002.
Bąk P., Gramatyka języka polskiego, Warszawa 1984.
Podracki J., Słownik interpunkcyjny języka polskiego z zasadami przestankowania, Warszawa 2022.

Literatura uzupełniająca

1. Jędrychowska M., Lektura i kultura. Szkice i artykuły metodyczne dla nauczycieli języka polskiego, Kraków 1994.
Markowski A., Słownik poprawnej polszczyzny, Poznań 2017.
Geller E., Dąbrowka A., Słownik stylistyczny języka polskiego, Warszawa 2007.
Polszczyzna na co dzień. red. Bańko M., Warszawa 2020.
Polański E. Zasady pisowni i interpunkcji, Warszawa 2008.
Madelska L., Wojciechowska J., Dziecięce poznawanie świata. Mowa i jej rozumienie, Bielsko - Biała 2013.
Żylińska M., Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi, Toruń 2013.
Trelese J., Czytanie na głos, które rozwija i buduje relacje, Warszawa 2022.
Zmysły i literatura dla dzieci i młodzieży, red. Niesporek - Szamburska B., Wójcik - Dudek M., Katowice 2020.
Piaget J., Mowa i myślenie dziecka, Warszawa 2012.

Pomoce dodatkowe

Filmy edukacyjne. Prezentacje.

10. Informacje dodatkowe dla studentów

Kompetencje językowe warunkowane znajomością gramatyki języka, jego zasobu leksykalnego i stylistyki, stanowią podstawę do rozwijania kompetencji komunikacyjnych. Świadomość sytuacji, w której odbywa się komunikacja i świadomość reguł, nie tylko gramatycznych, ale również zasad kultury języka, to podstawowa umiejętność człowieka żyjącego we współczesnym świecie. Stosowanie zasad ortografii i interpunkcji jest dopełnieniem kompetencji komunikacyjnej. Rozwijanie tych kompetencji warunkuje odbiór tekstów oraz ich tworzenie.